

# STAATSBLAD

VAN HET

## KONINKRIJK DER NEDERLANDEN.

(N<sup>o</sup>. 246.) **BESLUIT** van den 4den Mei 1933, houdende  
nadere vaststelling van voorschriften ter uitvoering van de, sedert gewijzigde, wet van  
23 Mei 1899 (Staatsblad n<sup>o</sup>. 128).

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER  
NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Defensie van  
25 April 1933, Geheim Litt. P<sup>58</sup>;

Gezien de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n<sup>o</sup>. 128), zooals  
deze sedert is gewijzigd;

Gelet op het Koninklijk Besluit van 2 November 1916  
(*Staatsblad* n<sup>o</sup>. 488), zooals dit sedert is gewijzigd;

Overwegende, dat het noodig is de, ter uitvoering van voren-  
genoemde wet, bij vermeld Koninklijk besluit gegeven voor-  
schriften te herzien;

Hebben goedgevonden en verstaan:

A. In te trekken het Koninklijk besluit van 2 November  
1916 (*Staatsblad* n<sup>o</sup>. 488), zooals dit sedert is gewijzigd, met  
de bij het besluit gevoegde instructie;

B. te bepalen:

### Artikel 1.

Voor de uitoefening van het militair gezag, bedoeld in de,  
sedert gewijzigde, wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n<sup>o</sup>. 128)  
worden door Ons aangewezen:

#### A. Wanneer oorlog of oorlogsgevaar is ontstaan.

1. *De Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht,*

in elk in staat van oorlog of in staat van beleg verklaard ge-  
deelte van het grondgebied des Rijks.

2. *De Commandanten van een stelling, een front en een  
groep,*

onderscheidenlijk in het gebied van die stelling, van dat front en van het front, waartoe die groep behoort.

3. *De Commandant in Zeeland en de Territoriale-bevelhebbers,*

in de gedeelten van het grondgebied des Rijks, zooals die gedeelten aan ieder hunner door Ons worden toegewezen;

4. *De rechtstreeks onder de bevelen van den Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht gestelde Commandanten van onderdeelen van Zee- en Landmacht,*

in het operatiegebied van het onder hun bevel staande onderdeel van Zee- en Landmacht.

**B. Wanneer binnenlandsche onlusten de in- of uitwendige veiligheid van het Rijk of van een gedeelte daarvan in dringend gevaar brengen en geen last is gegeven tot het voorbereiden van strategische voorzorgsmaatregelen, noch oorlog of oorlogsgevaar is ontstaan.**

1. *De Commandant van het Veldleger,*

in elk van staat van oorlog of in staat van beleg verklaard gedeelte van het grondgebied des Rijks.

2. *a. De Commandanten, onderscheidenlijk van de Ie, de IIe, de IIIe en de IVe (Vredes-) Divisie, tevens Bevelhebbers in de 1ste, de 2de, de 3de en de 4de Militaire afdeeling,*

onderscheidenlijk in het gebied van de 1ste, de 2de, de 3de en de 4de Militaire afdeeling, uitgezonderd de gemeenten Anna Paulowna, Callantsoog, Den Helder, Terschelling, Texel, Vlieland, Wieringen, Ameland, Schiermonnikoog en Warffum (alleen het deel Rottumeroog).

*b. De Commandant der Marine te Willemsoord* in het gebied van de onder *a.* genoemde gemeenten.

3. *De Commandanten aangewezen tot het voeren van het bevel over de troepen aanwezig in de gemeenten:*

*a.* 's-Gravenhage, Wateringen, Rijswijk (Z. H.), Voorburg, Veur, Stompwijk en Wassenaar;

*b.* Rotterdam, Capelle a/d IJssel, Hillegersberg, Schiebroek, Overschie, IJsselmonde, Pernis, Schiedam, Kethel, Vlaardingen, Vlaardingerambacht, Maasland en Maassluis;

*c.* Amsterdam, Edam, Purmerend, Katwoude, Monnikendam, Ipendam, Broek in Waterland, Landsmeer, Diemen, Wijdewormer, Wormer, Krommenie, Wormerveer, Zaandijk, Zaandam, Koog a/d Zaan, Oostzaan, Ouder-Amstel, Nieuwer-Amstel, Weesp, Weesperkarspel en Muiden;

*d.* Utrecht, Zuilen, Bunnik, Houten, Schalkwijk, Zeist, Maartensdijk, de Bildt, Achttienhoven en Jutphaas;

*e.* Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorhout, Voorschoten en Zoeterwoude;

*f.* Delft en Schipluiden;

*g.* Dordrecht, Alblasserdam, Oud-Alblas, Dubbeldam, 's-Gravendeel, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht;

*h.* Middelburg, Koudekerke en St. Laurens;

*i.* Bergen op Zoom en Halsteren,

*j.* Venlo en Maasbree;

*k.* 's-Hertogenbosch en Vught;

*l.* Breda, Ginneken en Bavel, Princenhage en Teteringen;

*m.* Kampen en IJsselmuiden,

onderscheidenlijk in elk der onder *a.* tot en met *m.* genoemde groepen van gemeenten.

4. *De hoogst in rang zijnde troepencommandant*, indien deze den rang van majoor of een hooger rang bekleedt, in eenige gemeente, niet genoemd onder 3, waar troepen zijn gelegerd.

**C. Wanneer binnenlandsche onlusten de in- of uitwendige veiligheid van het Rijk of van een gedeelte daarvan in dringend gevaar brengen, nadat last is gegeven tot het voorbereiden van strategische voorzorgsmaatregelen en oorlog of oorlogsgevaar nog niet is ontstaan.**

1. *De Chef van den Generalen Staf*,

in elk in staat van oorlog of in staat van beleg verklaard gedeelte van het grondgebied des Rijks.

2. *De Stellingcommandanten, de Commandant in Zeeland en de Territoriale-bevelhebbers*,

in de gedeelten van het grondgebied des Rijks, zooals die gedeelten aan ieder hunner door Ons worden toegewezen.

## Artikel 2.

1. Naar gelang zulks noodzakelijk wordt geacht, zullen door Ons of door Onzen Minister van Defensie ook andere, dan de in artikel 1 vermelde, autoriteiten voor de uitoefening van het militair gezag, bedoeld in de, sedert gewijzigde, wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) worden aangewezen.

2. Het gedeelte van het grondgebied des Rijks, waarin door deze autoriteiten dat militair gezag zal worden uitgeoefend, wordt door Ons of door voornoemden Minister aangewezen.

## Artikel 3.

1. Ook voor zooveel de in artikel 1 en artikel 2 bedoelde aanwijzingen van de autoriteiten, door wie en van het gebied, waarin het militair gezag, bedoeld in de, sedert gewijzigde, wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) zal worden uitgeoefend, door Ons is geschied, kan daarvan door Onzen Minister van Defensie bij nadere aanwijzingen worden afgeweken.

2. Zoolang Wij of Onze voornoemde Minister niet anders bepalen, geldt als operatiegebied, bedoeld in artikel 1, onder A. 4., hetgeen de Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht als zoodanig aanwijst.

## Artikel 4.

1. Wanneer ten gevolge van een vijandelijken inval of tengevolge van binnenlandsche onlusten, als bedoeld in artikel 1, onder 2°, van de, sedert gewijzigde, wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128), de gemeenschap tusschen een gedeelte van het grondgebied des Rijks en den zetel der Regeering is afgesneden, kan de hoogste bevelvoerende militaire autoriteit, in dat gedeelte aanwezig, dit — hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk — in staat van beleg verklaren.

2. De in het eerste lid bedoelde autoriteit oefent alsdan in dat gebied het militair gezag uit.

## Artikel 5.

Bij ontstentenis van een militair autoriteit, voor de uitoefening van het militair gezag aangewezen, wordt zij, in afwachting at in haar vervanging door Ons of door Onzen Minister van Defensie zal zijn voorzien, vervangen door den hoogsten of — bij gelijkheid in rang — door den oudsten in rang van de commandanten, die bij aanwezigheid van bedoelde autoriteit onder haar bevelen zouden staan.

## Artikel 6.

Voor de autoriteiten, aangewezen voor de uitoefening van het militair gezag, gelden de bepalingen van de bij dit besluit gevoegde instructie.

Onze Minister van Defensie is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan, evenals van de daarbij behorende, instructie, afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Waterstaat en van Economische Zaken en Arbeid en dat, met de instructie, in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 4den Mei 1933.

WILHELMINA.

*De Minister van Defensie,*

L. N. DECKERS.

Uitgegeven den *drie en twintigsten* Mei 1933.

*De Minister van Justitie,*

J. DONNER.

BEHOORT BIJ KONINKLIJK BESLUIT  
VAN DEN 4DEN MEI 1933  
(STAATSBLAD No. 246).

**Instructie voor de Autoriteiten, overeenkomstig artikel 7 van  
de, sedert gewijzigde, wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 128)  
aangewezen voor de uitoefening van het militair gezag.**

Artikel 1.

In deze instructie worden verstaan:

onder „de wet”, de, sedert gewijzigde, wet van 23 Mei 1899  
(*Staatsblad* n°. 128);

onder „militair gezag”, het militair gezag, bedoeld in even-  
genoemde wet;

onder „bevelhebber”, de autoriteit, die in eenig gedeelte van  
het grondgebied des Rijks het militair gezag uitoefent.

Artikel 2.

Het militair gezag wordt uitgeoefend onder verantwoorde-  
lijkheid van Onzen Minister van Defensie.

Artikel 3.

Wanneer voor de uitoefening van het militair gezag in eenig  
in staat van oorlog of in staat van beleg verklaard gedeelte van  
het grondgebied des Rijks meer dan één autoriteit zijn aange-  
wezen, is elk dier autoriteiten gehouden, bij de uitoefening van  
dit gezag de eventueel te geven bevelen en aanwijzingen te  
volgen van de in het betrokken gebied mede voor de uitoeffe-  
ning van het militair gezag aangewezen autoriteiten voor zoo-  
verre deze hiërarchiek, dan wel — voor wat betreft de uitoeffe-  
ning van het militair gezag — bij beschikking van Onzen  
Minister van Defensie, boven haar zijn gesteld.

## Artikel 4.

De bevelhebber kan de uitvoering der maatregelen tot uitoefening van het militair gezag opdragen aan door hem aan te wijzen autoriteiten of personen, die aldus handelen ingevolge zijn bevelen.

## Artikel 5.

Wanneer eenig gedeelte van het grondgebied des Rijks in staat van oorlog of in staat van beleg wordt verklaard, dan wel de staat van oorlog of de staat van beleg voor dat gedeelte wordt opgeheven, brengt de bevelhebber zulks onverwijld ter kennis van de troepen en c. q. van de bemanningen der oorlogsvaartuigen, die onder zijn bevelen zijn gesteld en draagt hij zorg, dat de afkondiging, bedoeld in de eerste alinea van artikel 4 der wet, onverwijld en op de meest doeltreffende wijze plaats heeft.

## Artikel 6.

1. Zoodra eenig gedeelte van het grondgebied des Rijks in staat van oorlog of in staat van beleg is verklaard, waarschuwt de bevelhebber, bij algemeene bekendmaking, de bevolking, dat zij, die het aanroepen van schildwachten of patrouilles onbeantwoord laten, die niet voldoen aan bevelen, welke door schildwachten en commandanten van patrouilles ingevolge de hun verstrekte consignes worden gegeven, die geen gehoor geven aan de sommatiën, door de bevoegde autoriteiten gedaan of die tegenwoordig zijn bij samenscholingen, waarbij een aanval op de militaire macht geschiedt, zich aan lijfsgevaar blootstellen.

2. Hij doet de bevolking herinneren aan de wettelijke verplichtingen in den staat van oorlog dan wel in den staat van beleg op het burgerlijk gezag en de inwoners rustende, alsmede — voor zooveel daartoe de ingetreden rechtstoestand en de omstandigheden, bedoeld in artikel 1, onder 1°, dan wel in artikel 1, onder 2°, van de wet, aanleiding geven — aan de bepalingen van de artikelen 41 tot en met 49 der wet, van de artikelen 98, 100 tot en met 105, 107, 186, 187, 191, 203 en 204 van het Wetboek van Strafrecht, van de artikelen 78, 79, 85, 87, 88, 89, 91, 101, 102, 131, 144, 146, 147, 149, 151, 154, 157, 158 en 159 van het Wetboek van Militair Strafrecht, vastgesteld bij de Wet van 27 April 1903 (*Staatsblad* n°. 111)

en van de artikelen 77 en 78 van de Invorderingswet Militair Straf- en Tuchtrect, vastgesteld bij de Wet van 5 Juli 1921 (*Staatsblad* n°. 841).

3. Hij brengt ter algemeene kennis, aan welke autoriteiten of personen, bedoeld in art. 4, door hem de uitvoering der te nemen maatregelen is opgedragen.

Artikel 7.

1. De bevelen, bedoeld in artikel 21 der wet, worden slechts gegeven in geval van noodzakelijkheid.

2. De wijze van uitvoering der bevelen wordt zooveel mogelijk aan de burgerlijke autoriteit overgelaten.

3. Zoo mogelijk worden geen bevelen gegeven dan na overleg met het hoofd van het betrokken burgerlijk bestuur of met den daaronder ressorteerenden betrokken chef van dienst.

Mij bekend,

*De Minister van Defensie,*  
L. N. DECKERS.